

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22CoCsp/11/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8121206528
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kandriková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8121206528.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Kandrikovej a členov senátu JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Daniely Babinovej v spore žalobkyne: I. H., J.. XX.XX.XXXX, G. G. XX, XXX XX K., právne zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom Sov. Hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: 365.bank, a.s., so sídlom Dvořákovo nábrežie 4, 811 02 Bratislava, IČO: 31 340 890, právne zastúpenému: SEDLAČKO & PARTNERS s.r.o., so sídlom Štefánikova 8, 811 03 Bratislava, IČO: 36 853 186, v spore o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok a o primerané finančné zadostučinenie, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súd Prešov zo dňa 08.12.2021, č.k. 7Csp/104/2021-87, takto jednohlasne

rozhodol:

I. Potvrdzuje rozsudok s výnimkou výroku IV.

II. Priznáva žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému v rozsahu 100 %, o výške ktorej bude rozhodnuté samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol takto, cit.:

„I. Súd u r č u j e, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o úvere dostupná pôžička, č. XXXXXXXXXXXX, z 20.1.2012, uvedená v časti (3) Zmluva o úvere a záverečné ustanovenia, bod (5), v znení: „Zmluvné strany sa dohodli, že akékoľvek spory, ktoré vzniknú z tejto zmluvy, vrátane sporov o jej vznik, platnosť a výklad, budú rozhodované v súlade s rozhodcovskou doložkou uvedenou v článku 10., II. Časti Všeobecných obchodných podmienok.“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

II. Súd u r č u j e, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o úvere dostupná pôžička, č. XXXXXXXXXXXX, zo dňa 20.1.2012 v Obchodných podmienkach pre úver dostupná pôžička, článok 5. Splácanie úveru, započítanie pohľadávok a zabezpečenie, bod 5.6), v znení: „Platby od Klienta sa voči pohľadávke Banky započítavajú bez ohľadu na to, na aké záväzky bola platba poukázaná, v nasledujúcom poradí: (1) na poplatky podľa Sadzobníka (2) úrok z omeškania (3) úrok z úveru (4) splátka istiny úveru. V prípade viacerých pohľadávok Banky voči Klientovi sa platby Klienta započítavajú najskôr na pohľadávku skôr splatnú podľa uvedeného poradia.“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

III. Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni sumu 50 Eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

IV. V prevyšujúcej časti primeraného finančného zadostučinenia žalobu žalobkyne z a m i e t a.

V. Žalobkyňa m á vo vzťahu k žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

2. Vychádzal z ustanovení § 52 ods. 1, 3 a 4, § 53 ods. 1 a 5, § 1, § 2 písm. a), 3 a 5 zákona č. 350/2007 Z. z. ochrane spotrebiteľa.

3. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že v zmysle uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. marca 2019 spisová značka 6Cdo/27/2018, žaloba, ktorou sa spotrebiteľ domáha určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky nie je určovacou žalobou podľa § 137 písm. c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a v prípade takejto žaloby spotrebiteľ preto nie je povinný tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem. Považoval dohodu zmluvných strán upravenú v časti 3, bod 5 Zmluvy o úvere dostupná pôžička zo dňa 20.01.2012 o tom, že akékoľvek majetkové spory vzniknuté zo zmluvy, vrátane sporov o jej vznik, platnosť a výklad budú rozhodované v súlade s rozhodcovskou doložkou rozhodcovským súdom za neprijateľnú zmluvnú podmienku, a preto neplatnú. Takéto dojednanie obsahuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa, je v rozpore so znením § 52 Občianskeho zákonníka, ako aj so smernicou Rady číslo 93/13 EHS. Táto podmienka nebola individuálne dohodnutá so spotrebiteľom. Z uzatvorenej rozhodcovskej doložky, ani z iných listinných dôkazov nevyplývajú žiadne informácie o rozdieloch medzi riešením sporu pred rozhodcovským a všeobecným súdom. Rovnako sa súd prvej inštancie stotožnil s navrhovaným znením neprijateľnej zmluvnej podmienky uvedenej v článku 5, bod 5.6 obchodných podmienok o tom, že platby od klienta sa voči pohľadávke banky započítavajú bez ohľadu na to, na aké záväzky bola platba poukázaná v nasledujúcom poradí: 1. na poplatky, 2. sankčný úrok, 3. úrok z úveru, 4. splátka istiny úveru. Pri svojom právnom názore vychádzal z výpovede žalobkyne a určil túto zmluvnú podmienku za neprijateľnú, pretože dlžník žalobca nemal nijakú možnosť túto zmluvnú podmienku ovplyvniť, pričom je faktom, že ide o ľubovôľu dodávateľa, na aký účel si započíta platbu, čo spôsobuje výraznú nerovnováhu v spotrebiteľskom vzťahu a úplnú nadvládu dodávateľa nad spotrebiteľom. Považoval ju za hrubo nevyváženú zmluvnú podmienku, ktorá nerešpektuje oprávnené ekonomický záujem spotrebiteľa, aby najskôr splatil istinu, ale pripúšťa svojvôľu dodávateľa o účele platby spotrebiteľom. V tomto prípade ide o jasnú prioritu vôle spotrebiteľa, ktorú upravuje aj znenie § 566 ods. 2 Občianskeho zákonníka, od ktorého sa táto zmluvná podmienka odchyľuje a zhoršuje postavenie spotrebiteľa. K primeranému finančnému zadosťučineniu súd prvej inštancie uviedol, že vykonaným dokazovaním bolo nesporne preukázané, že žalobca si v predmetnom konaní voči žalovanému uplatnil porušenie svojich spotrebiteľských práv zo strany žalovaného ako dodávateľa preukázaním, že tento realizoval výkon svojho práva na základe neprijateľných zmluvných podmienok, čím nesporne došlo k naplneniu hypotézy na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia podľa § 3 ods. 5 zákona číslo 250/2007 Z.z. Súd prvej inštancie považoval výšku primeraného finančného zadosťučinenia v sume 50 eur za dostačujúcu. Priznaná suma primeraného finančného zadosťučinenia zodpovedá svojmu účelu a poskytuje žalobkyni ako spotrebiteľovi satisfakciu a odradí dodávateľa od porušenia práv spotrebiteľa. V neposlednom rade zdôraznil a dal za pravdu aj žalovanému, že bola to rovnako aj žalobkyňa, ktorá prvá porušila svoje zmluvné povinnosti a nesplatila žalovanému ani istinu poskytnutého úveru. K námietke nedostatku pasívnej vecnej legitímácie, ktorú v spore vzniesol žalovaný, prvoinštančný súd uviedol, že zmluva o úvere bola uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovaným. Aj keď bola postúpená pohľadávka na tretí subjekt, nezanikol tým hmotnoprávny vzťah medzi žalobcom a žalovaným. Bol to žalovaný, ktorý koncipoval túto zmluvu, zmluvné podmienky a predložil ich žalobkyni na podpis.

4. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol v súlade so znením § 255 ods. 1 CSP. Vychádzal z úvahy, že žalobkyňa bola úspešná o určenie neprijateľných zmluvných podmienok, ako aj o zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia čo do právneho základu, keďže výška bola vecou voľnej úvahy súdu, preto rozhodol, že má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

5. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP. Namietal, že už pri svojom prvom procesnom úkone (vyjadrenie k žalobe zo dňa 2.9.2021) výslovne poprel všetky skutkové tvrdenia žalobkyne a podanú žalobu naďalej považuje za zjavne nedôvodnú, keďže žalobkyňa v nej neopísala rozhodujúce skutočnosti pravdivo a úplne podľa procesných ustanovení § 132 ods. 1 CSP a § 150 ods. 1 CSP, na čo súd absolútne neprihliadal a dané procesné ustanovenia (platiace aj pre spotrebiteľov) odignoroval. Poukázal na to, že dňa 6.8.2018 (t.j. 3 roky pred podaním tejto žaloby) bola pohľadávka zo zmluvy o úvere postúpená na nového veriteľa - R Collectors s. r. o., ktorý nie je stranou v tomto spore. Zdôraznil, že žalobkyňa v konaní (a ani pri výsluchu) nerozporovala, že počas niekoľkoročného trvania úverového vzťahu nikdy vo vzťahu k žalovanému (pôvodnému veriteľovi) nenamietala, že by ktorákoľvek zmluvná podmienka v

zmluve o úvere mala byť neprijateľnou. Žalovaný (na rozdiel od žalobkyne) neinicioval voči žalobkyni žiadne súdne, rozhodcovské, ani iné konanie a svoju peňažnú pohľadávku si voči nej nevymáhal. Hoci žalovaný od začiatku sporu apeloval na to, aby prvoinštančný súd racionálne zvážil aplikáciu základného princípu podľa čl. 5 CSP (zákaz zneužitia práva) a komplexne posúdil konanie žalobkyne aj cez prizmu dobrých mravov (§ 3 ods. 1 OZ) v spojení so súkromnoprávnymi zásadami neminem laedere (nikoho nepoškodzovať) a pacta sunt servanda (zmluvy sa musia dodržiavať), ktoré platia aj pre „privilegovaných“ spotrebiteľov, súd aj tieto námietky odignoroval a v odôvodnení napadnutého rozsudku ich ani len nespomenul, v dôsledku čoho došlo k flagrantnému porušeniu práva žalovaného na súdnu ochranu, čo dlhodobo deklaruje aj ustálená rozhodovacia prax Ústavného súdu SR a ČR. Poukázal na to, že k podstatnému porušeniu zmluvných povinností došlo iba na strane žalobkyne (úmyselné a dlhodobé nesplácanie úveru, v dôsledku čoho nedošlo k splateniu ani len istiny úveru). Žalobkyňa po predčasnom zosplatnení úveru opakovane písomne uznala dlh vyplývajúci zo zmluvy o úvere dňa 25.4.2015 a následne dňa 18.6.2015 v súlade s § 558 OZ (žalovaný dlh žalobkyni vyčísliť). Namietal, že napadnutý rozsudok zjavne nespĺňa požiadavky na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, keďže na pomerne podstatnú časť právnej argumentácie žalovaného nedáva (žiadnu) odpoveď. V odôvodnení rozhodnutia absentuje akákoľvek zmienka o vznesených námietkach špecifikovaných v čl. II odvolania (kritérium dobrých mravov, vrátane súkromnoprávných zásad a procesných princípov, platiacich aj pre spotrebiteľov), v dôsledku čoho sa žalovanému objektívne znemožňuje konkrétne vecne protiargumentovať v rámci odvolacieho konania. Ďalej namietal, že nakoľko v roku 2018 postúpil pohľadávku zo zmluvy o úvere ešte pred začatím tohto konania v súlade s § 524 a nasl. Občianskeho zákonníka (t.j. 3 roky pred podaním žaloby, o čom žalobkyňa mala vedomosť), žalovaný nie je pasívne vecne legitimovaný v tomto spore. Inými slovami, právny vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným, ktorý bol pôvodne založený zmluvou o úvere, už netrvá. K namietanému neprijateľnému započítavaniu platieb uviedol, že žalobkyňa mala celkovo uhradiť na úver sumu vo výške 5.834,12 eura (3.500 eur / poskytnutý úver + 2.334,12 eur/výška nákladov). Identifikovaná suma by ostala rovnaká, aj keď by sa dodávateľ výslovne dohodol so spotrebiteľom, že jednotlivé mesačné splátky úveru budú započítane prednostne na istinu. Inými slovami, pokiaľ by teda žalobkyňa plnila svoj dlh riadne a včas, bez ohľadu na započítavanie by výška celkovej čiastky úveru zostala zachovaná. Žalobkyňa v konaní žiadnym spôsobom nepreukázala, že chcela, aby jej jednotlivé mesačné splátky úveru mali byť započítané prednostne na istinu úveru (žalobkyňa v konaní nepredložila žiadnu listinu alebo iný dôkazný prostriedok, z ktorých by takáto skutočnosť vyplývala). Skúmanie, ako boli započítavané čiastočné úhrady žalobkyne je však právne bezvýznamné vzhľadom na to, že sa jednak v tomto konaní nedomáha vydania bezdôvodného obohatenia, pričom k 28.9.2018 celkovo uhradila na úver sumu vo výške 3.196,06 eura, z ktorej by nebola splatená ani len istina poskytnutého úveru. Vo vzťahu k namietanej neprijateľnej rozhodcovskej doložke uviedol, že z citovaného ustanovenia čl. 3 ods. 5 zmluvy o úvere vyplýva, že dohodnutá rozhodcovská doložka v úverovej zmluve (resp. vo Všeobecných obchodných podmienkach, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o úvere) nemá znaky neprijateľnej podmienky v zmysle § 53 OZ, keďže objektívne nemôže spôsobovať „značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa“, nakoľko možnosť obrátiť sa na rozhodcovský súd nemal výlučne iba dodávateľ (žalovaný), ale aj spotrebiteľ (žalobkyňa), a to s osobitným poukazom na zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní. Navrhol, aby odvolací súd v zmysle § 388 CSP zmenil napadnutý rozsudok tak, že žalobu zamietne a prizná žalovanému voči žalobkyni nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu.

6. Vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného žalobkyňa uviedla, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie spĺňa atribúty jasnosti, stručnosti a zrozumiteľnosti odôvodnenia a preto ho považuje za dostatočne odôvodnený. Samotná skutočnosť, že právne závery učené v rozhodnutí súdu nekorešponujú predstávam strany sporu ešte nemôže založiť arbitrárnosť a objektívnu nepresvedčivosť rozsudku. V napadnutom rozsudku sa súd jednoznačne vyporiadal so všetkými podstatnými námietkami žalovaného a jednotlivé dôkazy vyhodnotil podľa svojej úvahy. Uviedla, že žalovaný úver zo spotrebiteľskej zmluvy postúpil svojmu právnenému nástupcovi, žalovaného ako „autora a tvorcu“ neprijateľných zmluvných podmienok (ďalej aj „NZP“) vzhľadom na merito sporu neliberuje a nezbavuje zodpovednosť za porušenie svojich zákonných povinností. Mala za nepochybné, že za daných okolností žalovaný je pasívne legitimovanou stranou sporu. Poukázala na publikáciu Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarčinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1037, 1038 s.: „Napriek tomu, že vyhlásenie zmluvnej podmienky za neprijateľnú v jednom individuálnom spotrebiteľskom spore nie je záväzná pre posúdenie tejto zmluvnej podmienky v inom individuálnom spotrebiteľskom spore, za predpokladu obdobných skutkových okolností by mal súd

rozhodnúť obdobne. Zaväzuje ho k tomu požiadavka právnej istoty vyjadrená v článku 2 CSP, ako aj v rozhodovacej činnosti Ústavného súdu SR.“ Nakoľko o neprijateľnosti rovnakých zmluvných podmienok už bolo právoplatne rozhodnuté, už na to žalobkyňa poukázala v konaní pred súdom prvej inštancie, dala do pozornosti publikáciu, Števec, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I. § 1 - 450. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2015, 635 - 636 s.: „Ak by však dodávateľ opätovne uplatnil žalobou plnenie na základe tej istej neprijateľnej podmienky, pre ktorú mu už súd raz plnenie z takejto zmluvnej podmienky nepriznal, súd mu žalobu bez ďalšieho môže zamietnuť a nemusí už opätovne zdôvodňovať neprimeranosť zmluvnej podmienky. Stačí poukázať už na právoplatný rozsudok súdu. Súd nemôže priznať ochranu dodávateľovi, ak sa domáha plnenia v rozpore so zákonom.“, čo podľa jej názoru, analogicky platí aj v prípadoch, ak súd už o neprijateľnosti danej zmluvnej podmienky rozhodol, na základe žaloby podanej spotrebiteľom. S poukazom na uvedené argumenty navrhla napadnuté výroky I., II., III. a V. rozsudku súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdiť a priznať jej náhradu trov odvolacieho konania.

7. K vyjadreniu žalobkyne podal vyjadrenie žalovaný, ktorý v celom rozsahu zotrval na svojich predošlých vyjadreniach (ústnych / písomných) a na podanom odvolaní, ako aj označených odvolacích dôvodoch [§ 365 ods. 1 pís. d), f) a h) CSP], ktoré pomerne rozsiahlo a vecne odôvodnil. Podľa jeho názoru sa súd prvej inštancie absolútne nevysporiadal so zásadnými právnymi otázkami, či konala žalobkyňa v súlade s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 OZ, súvisiacimi súkromnoprávnymi zásadami platiacimi aj pre spotrebiteľov a má jej (šikanózne) konanie požívať súdnu ochranu aj podľa základného čl. 5 CSP (princíp zákazu zneužitia práva) a či je žalovaný (postupca) pasívne vecne legitimovaný v danom určovacom spore. Opakovane pripomenul, že v odôvodnení napadnutého rozsudku absentuje akákoľvek zmienka o vznesených námietkach špecifikovaných v odvolaní, v dôsledku čoho sa žalovanému objektívne znemožňuje protiargumentovať v rámci odvolacieho konania. Simplexné tvrdenie žalobkyne o tom, že „Skutočnosť, že žalovaný úver zo spotrebiteľskej zmluvy postúpil svojmu právnomu nástupcovi, žalovaného ako „autora a tvorcu“ NZP vzhľadom na merito sporu podľa žalovaného neliberuje a nezabavuje zodpovednosti za porušenie svojich zákonných povinností“ absolútne nereflektuje zistený skutkový a právny stav, a to konkrétne nesporný fakt, že predmetom postúpenia nebol „iba“ úver zo zmluvy o úvere (t.j. pohľadávka), ale všetky práva a povinnosti s ňou spojené, vrátane faktického (fyzického) odovzdania celej úverovej dokumentácie postupníkovi. V tomto smere nie je žalovanému zrejmé, ako má v roku 2021 zodpovedať za znenie úverovej zmluvy, ktorá bola platne a štandardne postúpená ešte v roku 2018 na nového veriteľa (nešlo o žiadne „sofistikované“ postúpenie, ako sa snaží navodiť dojem žalobkyňa). Domnieva sa, že žalovaný (ako pôvodný veriteľ - postupca, „autor“ zmluvných podmienok) nemôže 3 roky po postúpení pohľadávky (2021) objektívne zodpovedať za znenie a formuláciu pôvodných podmienok z roku 2012, ak žalobkyňa do momentu postúpenia pohľadávky v roku 2018 nikdy tieto zmluvné podmienky nenamietala voči žalovanému a ak ich znenie a formulácia je v plnej dispozícii nielen postupníka (nového veriteľa - t.j. „nového tvorcu“ zmluvných podmienok), ale napokon aj samotnej žalobkyne, ktorá mohla kedykoľvek iniciovať napr. návrh na uzavretie dodatku k zmluve o úvere.

8. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal rozhodnutie v napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu a webovej stránke odvolacieho súdu a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

9. Z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd prejedná vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať. Keďže odvolaním nebol napadnutý IV. výrok rozsudku súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, rozsudok v uvedenej časti v zmysle ust. § 367 ods. 2 CSP nadobudol právoplatnosť a nebol predmetom odvolacieho prieskumu.

10. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov a námietok žalovaného, to, či súd prvej inštancie zachoval správny procesný postup, na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko

s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

11. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

12. Zmluvný vzťah medzi stranami konania založený Zmluvou o úvere dostupná pôžička, č. XXXXXXXXXXXX z 20.1.2012, je právnym vzťahom na základe spotrebiteľskej zmluvy. Žalovaný bol v postavení dodávateľa a žalobkyňa v postavení spotrebiteľa. Spotrebiteľ ako slabšia strana má právo, aby jeho postavenie nebolo spochybňované existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky.

13. Súd prvej inštancie určil za neprijateľnú zmluvnú podmienku uvedenú v Zmluve o úvere dostupná pôžička, č. XXXXXXXXXXXX, z 20.1.2012, v časti (3) Zmluva o úvere a záverečné ustanovenia, bod (5), v znení: „ Zmluvné strany sa dohodli, že akékoľvek spory, ktoré vzniknú z tejto zmluvy, vrátane sporov o jej vznik, platnosť a výklad, budú rozhodované v súlade s rozhodcovskou doložkou uvedenou v článku 10., II. Časti Všeobecných obchodných podmienok.“. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že uvedená zmluvná podmienka v zmluve z časti 3 bod 5. nebola individuálne dojednaná, bola súčasťou zmluvy o úvere a teda spotrebiteľ nemal možnosť ani vôľu dojednať rozhodcovskú doložku individuálne. Ak má byť rozhodcovská doložka právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo konkrétna voľba znamená. Pre záver, že nejde o individuálne dojednanie, nasvedčuje nepochybne forma doložky, t.j. skutočnosť, že bola predložená žalobkyňi ako spotrebiteľovi ako súčasť všeobecných podmienok poskytnutia úveru vo formulárovej podobe, bez možnosti zmeny jej obsahu, či výberu konkrétneho rozhodcovského súdu, bez možnosti rozhodcovskú doložku neuzavrieť. Spotrebiteľ nemal možnosť na rozhodnutie sa o individuálnom dojednaní rozhodcovskej doložky, pretože bola súčasťou zmluvy a zapracovaná bola do zmluvy, ktorej znenie spotrebiteľka nemohla ovplyvniť a takúto rozhodcovskú doložku nemožno považovať za individuálne dojednanú a teda ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka. Predmetná zmluvná podmienka bola už vyhlásená za neprijateľnú - rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 10Csp/186/2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Prešov sp. zn. 15CoCsp/9/2020, rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 24C/182/2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Prešov sp. zn. 19Co/88/2018.

14. Aj pokiaľ sa žalobkyňa domáhala neprijateľnosti zmluvnej podmienky v článku 5 bod 5.6. obchodných podmienok, kde poskytuje žalovanému ako dodávateľovi úveru možnosť započítať platby aj na iný účel ako je splatenie istiny tohto úveru a to bez ohľadu na vôľu dlžníka, aj o tomto návrhu rozhodol súd prvej inštancie vecne správne. V danom prípade ide o nevyvážený vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným, kde dochádza k zhoršeniu postavenia spotrebiteľa a nejde o zmluvnú podmienku, ktorá by bola individuálne dojednaná, ale je súčasťou obchodných podmienok, ktoré žalobkyňa nemala možnosť ovplyvniť a ktoré sú súčasťou zmluvy o úvere. Uvedené zmluvné ustanovenie poskytlo žalovanej v priamom rozpore s § 566 ods. 2 Občianskeho zákonníka možnosť započítať platby žalobkyne aj na iný účel, ako je prioritné splácanie istiny. Táto zmluvná podmienka založila nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a je v rozpore s generálnou klauzulou uvedenou v § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Podľa § 566 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pri čiastočnom plnení peňažného dlhu sa plnenie dlžníka započítava najprv na istinu a potom na úroky, ak dlžník neurčí inak. Podľa § 54 ods.1, ods.2 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Zmluvná podmienka, ktorej neplatnosť súd vyhlásil, znamenala odchylenie od ustanovenia Občianskeho zákonníka v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ má oprávnený záujem na prioritnom splácaní istiny, pričom žalovaný uprednostnil vlastné ekonomické záujmy v neprospech spotrebiteľa. Táto zmluvná podmienka nerešpektuje vôľu klienta, ktorý má prioritný záujem predovšetkým na úhrade istiny. Uvedená zmluvná podmienka je v rozpore s § 39 Občianskeho zákonníka.

15. K námietke nedostatku pasívnej vecnej legitímácie na strane žalovaného sa odvolací súd stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že vecnú legitímáciu má tá zo strán, ktorej svedčí stav z hmotného práva,

teda ten, kto je nositeľom subjektívneho práva (aktívna vecná legitímácia) alebo nositeľom subjektívnej povinnosti vyplývajúcej z hmotného práva (pasívna vecná legitímácia), o ktorých sa v konaní rozhoduje. Zmluva, ktorej preskúmanie zmluvných podmienok je predmetom toho konania, bola uzavretá medzi žalobkyňou ako spotrebiteľom a žalovaným ako dodávateľom. Preto je žalovaný, aj napriek postúpeniu pohľadávky, zmluvnou stranou predmetnej zmluvy. V prejednávanej veci bola postúpená len pohľadávka vyplývajúca z tohto hmotnoprávneho vzťahu. Aj keď došlo k postúpeniu pohľadávky na R Collectors s.r.o., tým nezanikol hmotnoprávny vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným. Napokon je to práve žalovaný, ktorý neprijateľné zmluvné podmienky skoncipoval a predložil žalobkyni na podpis, a ktorý by ich prípadne ešte mohol použiť aj vo vzťahu k ďalším spotrebiteľom. Ak súd prvej inštancie v tomto konaní vyhlásil predmetné zmluvné podmienky za neprijateľné, je dodávateľ v zmysle ust. § 53a Občianskeho zákonníka povinný zdržať sa ich ďalšieho používania, a teda výrok rozsudku sa žalovaného priamo týka.

16. V prejednávanej veci je predmetom konania taktiež nárok žalobkyne vyplývajúci z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Citované ustanovenie Zákona o ochrane spotrebiteľa upravuje právo spotrebiteľa žiadať primerané finančné zadosťučinenie v prípade, ak na súde úspešne uplatní porušenie svojho práva, a to od toho, kto za toto porušenie práva zodpovedá. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privodená nejaká ujma. Postačuje, ak k takémuto porušeniu práva alebo povinnosti dôjde.

17. K uplatneniu práva na primerané finančné zadosťučinenie nemôže dôjsť kedykoľvek. Toto právo vzniká v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov po tom, čo zo strany spotrebiteľa dôjde k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinností na súde.

18. „Účelom finančného zadosťučinenia je dovŕšiť ochranu porušeného práva spotrebiteľa ako slabšej strany v spotrebiteľských zmluvách spôsobom, ktorý práve z tohto dôvodu vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom, ktorý citované ustanovenie zákona vyžaduje je, že spotrebiteľ, na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť, že súd judikuje v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinnosti, napr. nárok zo zodpovednosti za škodu, z bezdôvodného obohatenia, alebo vo výroku rozsudku určí neprijateľnosť konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/389/2015). Žiadnu inú podmienku, t. j. ani podmienku, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a aby spotrebiteľovi bola privodená konkrétna ujma, nevyžaduje. Zákonodarca pri uplatňovaní tohto nároku uľahčil spotrebiteľom dôkaznú situáciu, keď na rozdiel od nároku na náhradu škody (bezdôvodného obohatenia), je dôkazné bremeno na strane spotrebiteľa oveľa ľahšie, lebo odpadá problematické preukazovanie či už výšky škody, ujmy, príčinnej súvislosti alebo majetkového prospechu druhej strany. Preukazovanie skutočnej výšky utrpenej ujmy by bolo spravidla nereálne. Pokiaľ ide o rozsah finančného zadosťučinenia, neustanovuje žiadne kritériá, ktoré by bolo potrebné pri určení výšky zadosťučinenia zohľadniť. Jediným kritériom je primeranosť finančného zadosťučinenia. Bude preto vecou úvahy súdu, aby so zreteľom na všetky okolnosti každého jednotlivého prípadu, stanovil rozsah finančného zadosťučinenia.“ (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.01.2019).

19. Žalobkyňa si uplatnila nárok na náhradu primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 1.200 eur titulom úspešného uplatnenia svojich spotrebiteľských práv v tomto konaní o určenie neprijateľných zmluvných podmienok a jej tvrdenie o úspechu v základnom konaní bolo preukázané tým, že súd prvej inštancie plne vyhovel žalobe v tejto časti a určil za neprijateľné vyššie špecifikované zmluvné podmienky v Zmluve o úvere dostupná pôžička, č. XXXXXXXXXXXX z 20.1.2012, pričom odvolací súd sa s týmto rozhodnutím plne stotožnil.

20. Z procesného hľadiska, žalobkyni nič nebránilo jednou žalobou požadovať určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok a v nadväznosti na tieto výroky požadovať primerané finančné zadosťučinenie postupom podľa § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa. Takýto postup sa súdu javí ako vhodný jednak z hľadiska vecného, kedy veci týkajúce sa tých istých účastníkov a vecne súvisiace sa prejednávajú v

jednom konaní a súčasne naplňa aj požiadavku hospodárnosti konania a nenavyšovania trov. Uvedený postup žalobkyne má oporu aj v ustanovení § 298 ods. 2 CSP, podľa ktorého ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej zmluvnej podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takej zmluvnej podmienky alebo mu na základe takej zmluvnej podmienky uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

21. Pri dôvodnosti uplatneného nároku na priznanie finančného zadosťučinenia, vzal odvolací súd do úvahy nielen tú skutočnosť, že neprijateľná zmluvná podmienka, neplatná v zmysle ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, je spôsobilá negatívne zasiahnuť do majetkovej sféry spotrebiteľky a potenciálne ohroziť jej sociálny či rodinný život, ale zohľadnil aj postoj spotrebiteľky, ktorá sa aj napriek jej postaveniu slabšej zmluvnej strany vo vzťahu k dodávateľovi rozhodla brániť svoje spotrebiteľské práva a prispela tak k dosiahnutiu vyššej kvality života, mysliac pri tom na to, že vďaka žalobkyni vyšlo najavo, že dodávateľ uzatvára formulárové zmluvy o úvere so spotrebiteľmi, v rámci ktorých používa zmluvnú podmienku v totožnom, neprijateľnom znení. Je na mieste, aby spotrebiteľia poukazovali na neprijateľné zmluvné podmienky v spotrebiteľských zmluvách.

22. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradzovalo od získavania plnení, na ktoré dodávateľovi nárok nevznikol, či už v dôsledku neplatnosti právnych úkonov, neprijateľnosti zmluvných podmienok, alebo nedodržania zákonných náležitostí zmlúv o spotrebiteľskom úvere a jednak to treba chápať ako odmenu za to, že spotrebiteľ sa pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojim úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu (nekalej obchodnej praxi), sa už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite.

23. Základom pre určenie sumy peňažného zadosťučinenia je primeranosť a súd túto sumu určí na základe vlastnej úvahy. Je teda posudzovaná podľa subjektívnej povahy a zohľadňuje všetky skutočnosti, ktoré viedli spotrebiteľa k podaniu žaloby o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Tak to bolo aj v prejednávanej veci, keď súd prvej inštancie považoval za adekvátnu a primeranú výšku finančného zadosťučinenia v sume 50 eur s ohľadom na to, že žalobkyňa prvá porušila svoje zmluvné povinnosti a nesplatila žalovanému ani istinu poskytnutého úveru.

24. K odvolacej námietke žalovaného o hrubom porušení práva na spravodlivý proces odvolací súd uvádza, že v odôvodnení napadnutého rozhodnutia súd prvej inštancie zrozumiteľným spôsobom uviedol právne dôvody, pre ktoré žalobe vyhovel v plnom rozsahu. Jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože súd prvej inštancie sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu SR iba skutočnosť, že odvolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia súdu, teda k porušeniu práva na spravodlivý proces (uznesenie NS SR zo dňa 23.11.2010, sp. zn. 5Cdo/218/2010, uznesenie Ústavného súdu SR z 08.06.2006, I.ÚS 188/06).

25. To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESĽP. Judikatúra tohto súdu však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Zodpovedané majú byť len tie otázky, ktoré majú pre vec zásadný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Ústavný súd SR vyslovil, že: „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne

a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu.“ (porovnaj IV.ÚS 115/03).

26. Za toho stavu odvolací súd napadnutý rozsudok s výnimkou odvolaním nenapadnutého výroku IV., ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 a 2 CSP).

27. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobkyni, vzhľadom na jej plný úspech v odvolacom konaní, priznal voči žalovanému nárok na ich náhradu v plnom rozsahu. O výške náhrady trov odvolacieho konania žalobkyne rozhodne súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 2 CSP samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

28. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).